

podróży prof. Nellemanna był Kraków, gdzie w Instytucie Polonijnym UJ wygłosił referat na temat Polonii duńskiej. Po odbyciu wycieczek do Częstochowy, Wieliczki i Pieskowej Skały, gość udał się do Warszawy, gdzie w Towarzystwie Łączności z Polonią Zagraniczną „Polonia” wygłosił referat poświęcony Polonii w Danii. W trakcie poróży po Polsce prof. Nellemannowi towarzyszyli pracownicy Zakładu: dr J. Kozłowski i dr E. Morawska.

2. Wizyty gości krajowych

W dniu 23 stycznia 1978 r. prof. dr Jerzy Wiatr (Instytut Socjologii UW) wygłosił wykład o problemach asymilacji narodowej.

Dnia 2 lutego 1978 r. dr Jan Gruszyński (Warszawa) wygłosił referat pt. *Integracja trzech pokoleń emigrantów polskich we Francji po I wojnie światowej*.

W dniu 27 czerwca 1978 r. złożył wizytę w Zakładzie dr Wiktor Pianowski, b. sekretarz ambasady PRL w Ottawie; w trakcie wizyty podzielili się obserwacjami i refleksjami ze spotkań z Polonią kanadyjską.

Adam Konieczny

KONFERENCJA NAUKOWA NA TEMAT: „POLONIA W EUROPIE ZACHODNIEJ”

W dniach 19 - 20 kwietnia 1978 r. odbyła się w Poznaniu konferencja na temat Polonii w Europie zachodniej, zorganizowana przez Zakład Badań nad Polonią Zagraniczną PAN w Poznaniu oraz Towarzystwo Łączności z Polonią Zagraniczną „Polonia”. W symposium uczestniczyli badacze problematyki polonijnej z Poznania, Warszawy, Krakowa, Torunia, Lublina, Wrocławia, Opola i Zielonej Góry, przedstawiciele Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Towarzystwa „Polonia” oraz liczna grupa dziennikarzy.

Intencją organizatorów było ograniczenie liczby referatów, by stworzyć uczestnikom możliwość szerszego wypowiedzenia się podczas dyskusji.

W pierwszym dniu obrad prof. dr hab. Lech Trzeciakowski przedstawił referat dotyczący więzi Polonii europejskiej z krajem. Referent ustosunkował się do dotychczasowych definicji więzi Polonii zagranicznej z krajem pochodzenia, wskazał czynniki determinujące to zjawisko oraz prześledził więź polsko-polonijną w aspekcie historycznym. Nawiązał również do form więzi Polonii z Polską.

Doc. dr hab. Gwidon Rysiak w swoim referacie omówił status prawny Polonii zamieszkałej w krajach europejskich na płaszczyźnie prawa międzynarodowego.

Kolejny referent, doc. dr hab. Walerian Sobisiak, scharakteryzował kulturę rodzimą zachodnioeuropejskich zbiorowości polonijnych, przedstawiając pięć typów członków Polonii w zależności od znajomości języka polskiego oraz stanu pielęgnowania kultury polskiej. Prześledził również elementy wpływające na zachowywanie i mechanizmy powodujące przemiany w kulturze rodzimej emigrantów.

W następnym dniu obrad prof. dr hab. Andrzej Kwilecki przedstawił referat na temat stanu i potrzeby badań nad Polonią w Europie zachodniej. Referent dokonał przeglądu instytucji i kadry zajmującej się badaniami polonijnymi oraz wniósł szereg postulatów badawczych. Należą do nich globalnie prowadzone badania nad Polonią zachodnioeuropejską oraz badania porównawcze, które umożliwiłyby przedstawienie Polonii na tle grup imigracyjnych z poszczególnych krajów. Kolejny postulat dotyczył konieczności unowocześnienia badań, przede wszystkim zaś podjęcia badań prognostycznych. Mówca przedstawił także katalog czynników wpływających na przemiany zbiorowości polonijnych w Europie zachodniej.

W trakcie dyskusji wypowiedziały się ogółem 23 osoby na temat:

- Prof. dr hab. Bolesław Pleśniarski (Instytut Pedagogiki UMK Toruń) — wpływu zespołów artystycznych na kształtowanie więzi z krajem;
- Red. Wojciech Kętrzyński (Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich) — metodologii badań polonijnych oraz zróżnicowania więzi polsko-polonijnej;
- Prof. dr hab. Antoni Furdal (Instytut Filologii Polskiej UBB — Wrocław) — konieczności zintensyfikowania badań nad językiem polonijnym;
- Dr Stanisław Przywarski (Zakład Badań nad Polonią Zagraniczną PAN w Poznaniu) — więzi Polonii zagranicznej z krajem pochodzenia;
- Doc. dr hab. Waclaw Makarczyk (Instytut Filologii i Socjologii PAN, Warszawa) — definicji więzi polsko-polonijnej;
- Prof. dr hab. Krzysztof Kwaśniewski (Zakład Badań nad Polonią Zagraniczną PAN w Poznaniu) — pojęcia „więzi”, „świadomości narodowej”, „stosunków inter-etynicznych”;
- Red. Florian Miedziński (Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich) — konieczności prowadzenia szerszych badań nad emigracją zarobkową oraz emigracją po II wojnie światowej; Polonii francuskiej;
- Doc. dr hab. Barbara Szydłowska-Cegłowa (Zakład Badań nad Polonią Zagraniczną PAN w Poznaniu) — współpracy językoznawców z etnografami; składników regionalnych kultury polonijnej; ponadregionalnego typu kultury polonijnej;
- Dr Jan Gruszyński (Warszawa) — więzi trzech generacji społeczności polskiej we Francji z krajem w świetle badań socjologicznych;
- Doc. dr hab. Józef Byczkowski (Instytut Śląski, Opole) — niektórych współczesnych aspektów badań nad Polonią w RFN;
- Dr Anna Poniątkowska (Zakład Badań nad Polonią Zagraniczną PAN w Poznaniu) — wpływu rozbiorów i odzyskania niepodległości Polski na świadomość narodową Polonii w Niemczech;
- Ks. dr Roman Dzwonkowski (KUL, Lublin) — roli parafii polskiej w środowiskach polonijnych; obrzędów i funkcjonowania tradycji polskich wśród Polonii; statusu prawnego Polonii francuskiej;
- Mgr Ewa Krzyżañska (Zakład Badań nad Polonią Zagraniczną PAN w Poznaniu) — sytuacji prawnej emigrantów polskich we Francji po I wojnie światowej;
- Mgr Stefan Słomiński (Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich) — listów emigrantów;
- Mgr Grzegorz Janusz (UMCS, Lublin) — ewolucji stosunku Polonii zachodnio-niemieckiej do Polski;
- Doc. dr hab. Monika Gruchmanowa (Instytut Filologii Polskiej UAM, Poznań) — potrzeby badania języka Polonii z uwzględnieniem różnic pokoleniowych i środowiskowych;
- Dr Bronisław Chapiński (USA) — działalności własnej na rzecz Polonii amerykańskiej;
- Mgr Kazimierz Stukin (Instytut Socjologii UAM, Poznań) — potrzeby uogólnień i badań porównawczych w zakresie problematyki polonijnej;
- Mgr Janina Kaczmarek (Instytut Nauk Politycznych UW, Warszawa) — stanu badań nad Polonią węgierską;
- Mgr Aleksander Miklaszewski (Zakład Badań nad Polonią Zagraniczną PAN w Poznaniu) — prowadzenia badań porównawczych opartych na określonej metodologii oraz wykorzystywania niepublikowanych materiałów dotyczących Polonii;
- Red. Stanisław Poznański (Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich) — definicji Polonii;

Doc. dr Władysław Kucharski (UMCS, Lublin) — pracy popularyzatorskiej wśród Polonii;

Janusz Mickiewicz (wicedyrektor Departamentu Konsularnego MSZ) — metodologii badań polonijnych.

Podsumowując obrady — prof. dr hab. Krzysztof Kwaśniewski — stwierdził, że nadal istotnym problemem są badania nad elementami łączącymi Polskę i Polonię, a badania nad Polonią zachodnioeuropejską mogą stać się modelowymi dla badań nad wszystkimi zbiorowościami polonijnymi.

Iwona Kręzątek

